

Devlet Sanatçısı / Keman Virtüüzü

Suna Kan

Fahri Doktora Töreni

16 Mayıs 2018

SÜLEYMAN
DEMİREL
ÜNİVERSİTESİ

SÜLEYMAN
DEMİREL
ÜNİVERSİTESİ

DEVLET SANATÇISI / KEMAN VİRTÜÖZÜ

SUNA KAN

Fahri Doktora Töreni

Kurumsal İletişim, Araştırma ve
Uygulama Merkezi
(KİMER 2019)

Editör

Prof. Dr. Bilge HÜR MÜZLÜ

Metin

Prof. Dr. Bilge HÜR MÜZLÜ
Prof. Olcay ATASEVEN

Redaksiyon

Büşra SOYDEMİR
Bahar SARIKAYA
Saime PORSUK

Fotoğraf

Soner ARIK
Orhan YALÇIN
Süleyman SELVİ

Tasarım & Uygulama

Elif TÜRK

Baskı

Deva Matbaacılık ve Reklam Hizmetleri
Maltepe Mah/Semt Davutpaşa Cad. Tim-1 6/299
Telefon:0212 565 00 96 / Fax: 0212 565 00 98

ISBN: 978-605-9454-34-6

Mart 2019
1000 Adet Basılmıştır.

Süleyman Demirel Üniversitesi Yayınıdır.

DEVLET SANATÇISI / KEMAN VİRTÜÖZÜ

SUNA KAN

Suna Kan KİMDİR?

Türk ve Dünya Müzik Tarihinde son derece önemli bir yeri olan Suna Kan, 1936 yılında Adana'da doğmuştur. Keman öğrenmeye beş yaşında Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası Viyola sanatçısı olan babası Nuri Kan ile başlamıştır. Daha sonra Hulusi Karsel'den özel keman dersleri alan Suna Kan, Ankara Devlet Konservatuarını kazanarak Walter Gerhardt ile temel keman eğitimine devam etmiştir. Eğitimini daha sonra İzzet Nezh Albayrak ve Gilbert Back ile sürdürmüştür. Gilbert Back'ın öğrencisi iken ilk resitalini 18 Nisan 1946 yılında Ankara Devlet Konservatuarı'nın konser salonunda vermiştir. Ankara Devlet Konservatuarı'nda en son Lico Amar'la çağdaş müzik eserleri çalışmıştır.

1946 yılında Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası eşliğinde, Hasan Ferit Alnar yönetiminde henüz 9 yaşında iken verdiği ilk orkestra konserinde Mozart'ın 5 numaralı keman konçertosunu ve Viotti'nin la minor keman konçertosunu seslendirmiştir. Bu konser Suna Kan'ın "Harika Çocuk" olarak tanınmasını sağlamış ve buna bağlı olarak Avrupa'da eğitim görmesi konusu gündeme gelmiştir.

1948 yılında adına çıkartılan yasa kapsamında Harika Çocuk Kanunu, başka bir deyişle "İdil Biret-Suna Kan Kanunu" uyarınca ailesiyle birlikte önce İtalya'nın Roma kentine gitmiştir. Çalışması planlanan keman eğitimcisinin vefatı nedeniyle, yapılan yeni bir düzenleme ile Paris Konservatuari'nin keman bölümüne gitmesi kararlaştırılmıştır. Paris Konservatuari'nde Gabriel Bouillon ile keman çalışmalarına başlamış ve burayı 1952 yılında birincilikle bitirmiştir. Daha sonra Gabriel Bouillon ile repertuar çalışmalarına devam etmiştir. Uluslararası birçok yarışmaya katılarak ülkemizi dünyada en prestijli platformlarda defalarca başarı ile temsil etmiştir.

1952 yılında Paris Konservatuari'nin Keman Yüksek Bölümünü birincilik ödülüyle bitiren, 1971 yılında Devlet Sanatçılığı unvanı alan ilk kadın sanatçımız olan SUNA KAN'ın ödüllerinden başlıcaları şunlardır:

- 1954 Cenevre konkurunda birincilik ödülü madalyası.
- 1955 Viotti yarışmasında birincilik ödülü.
- 1957 "Long-Thibaud Yarışması" Paris Kenti Ödülü.
- 1959 Münih yarışmasında ikincilik ödülü.
- 1976 Chevalier de l'ordre National de Merite Fransız Nişanı ödülü.
- 1992 Yamanlar Lionnes Klübü tarafından verilen Yılın Kadın Sanatçısı ödülü.
- 1996 Sevdâ Cenap And Vakfı Altın Madalya ödülü.

Suna Kan'ın keman virtüözü olarak yurtiçi ve yurtdışında sayısız konserleri, resitaleri ve turneleri olmuştur. İngiltere, Fransa, Almanya, İtalya, İsviçre, Belçika, Hollanda,

İsveç, Norveç, Rusya, Çin, Japonya, Kanada, ABD ve Güney Amerika'da konserler vermiştir. Dünyanın sayılı, en üst düzey orkestra ve şeflerinden davetler alarak ülkemizin adını tüm dünyaya en iyi şekilde duyurmuştur. Londra Senfoni, Los Angeles Flarmoni, Bamberg Senfoni, Moskava Senfoni, Fransa Ulusal Senfoni Orkestraları gibi önemli orkestraların Istvan Kertesz, Walter Susskind, Zubin Mehta, Hans Rosbauld, Louis Fremaux, Gotthold Lessing, Michel Plasson gibi ünlü şefleri eşliğinde solist sanatçı olarak konserler vermiştir. Suna Kan yurtdışında yaptığı çok sayıda turnede ayrıca “ikili konçerto” yorumladığı Yahudi Menuhin, Igor Bezrodni, Pierre Fournier, Andre Navarra ve Frederick Riddle gibi ünlü virtüözlerle çalışmıştır.

Suna Kan çoksesli müzik alanında ülkemizi yurt içinde ve yurtdışında başarı ile temsil etmiş bir sanatçıdır. Yurt içinde orkestra ile eşlikli birçok konser yapan sanatçımız Anadolu'nun birçok ilinde icracı olarak evrensel müziğin tanıtılması ve yaygınlaştırılması için birçok konser ve resital vermiştir. Ülkemizin tanıtımına katkısındaki başarısından dolayı Suna Kan'a 1971 yılında “Devlet Sanatçısı” unvanı verilmiştir.

Uzun yıllar Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrasında ve kurucuları arasında bulunduğu Ankara Oda Orkestrası'nda başkemancı ve solist sanatçı olarak yer alan Suna Kan'ın ayrıca eğitim alanında da çalışmaları olmuştur. Ayvalık Uluslararası Müzik Akademisinde ileri düzeyde, müzisyenler için “masterclass” programı çerçevesinde seminerler vermiştir. 1988 yılında Bilkent Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesinde I.Uluslararası Yaz Okulunda bilgi ve deneyimlerini öğrencilere aktarmıştır. Daha sonraki yıllarda Yaz Okulundaki çalışmalarına devam etmiştir. Tüm bunların yanı sıra, Suna Kan'ın dünya müzik camiasında oldukça yankı uyandıran plak ve CD kayıtları vardır. Bunlardan en önemlileri: Plaklar; Ulvi Cemal Erkin Keman Konçertosu Münih Filarmoni Orkestrası (Şef: Hikmet Şimşek), Bach Keman Konçertosu No: 1 Ankara Oda Orkestrası (Şef Güner Aykal), Bach Keman Konçertosu No: 2 Ankara Oda Orkestrası (Şef Güner Aykal), CDler; Elgar Serenad Op.20 Ankara Oda Orkestrası (Şef Güner Aykal), Mozart Sinfonia Concertante KV 423 Ankara Oda Orkestrası (Şef Güner Aykal), Bach Keman konçertoları KV 423 Ankara Oda Orkestrası (Şef Güner Aykal), Mozart Keman konçertoları KV 207, KV 211, KV 216, KV 218 Ankara Oda Orkestrası (Şef GünerAykal).

Ayrıca Ankara Devlet Konservatuvarlılar Derneği (ADK-DER) ve Türksoy Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı (TÜRKSOY) işbirliğiyle ilki 28-30 Nisan 2017 tarihleri arasında gerçekleştirilerek gelenekselleştirilmesi planlanan “1. Suna Kan Uluslararası Keman Yarışması” etkinliği de hayata geçirilmiş, yurt içi ve yurt dışında bulunan keman icracıları arasında oldukça yoğun bir ilgi görmüştür.

Dünyada sayılı keman virtüözleri arasında gösterilen, Türk ve Dünya Müzik Tarihi'ne adını altın harflerle yazdıran Suna Kan, Türkiye'de ve dünyada tüm keman icracılarının sanat ve eğitim yaşantılarında önemli bir yere sahiptir.

» Rektör

Prof. Dr. İlker Hüseyin ÇARIKÇI;

Çok değerli konuklar Güzel Sanatlar Fakültemizin kararını okuyorum. Üniversitemiz Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölüm Başkanlığı'nın ve Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanlığının teklifi, Süleyman Demirel Üniversitesi Senatosunun 8 Mart 2018 tarih ve 488 12 a sayılı olurlarıyla dünyanın sayılı keman virtüözlerinden biri olan ülkemizde ve yurt dışında birçok müzik icracısının ve eğitimcisinin rol modeli, ülkemizi klasik batı müziği sahasında başarıyla temsil ederek devlet sanatçısı unvanını alan, Türkiye'nin kültür sanat elçisi olarak dışarıda da bizi başarıyla temsil eden, keman ve sanatı ile genç nesillere yeni ufuklar açan Suna Kan'a müzik sahasında çabaları, ülkemiz tanıtımına katkıları nedeniyle fahri doktora verilmesi kararlaştırılmıştır. Ülkemize ve gençlerimize kültürel anlamda ve sanatsal alanda kattığınız değerler için, Süleyman Demirel Üniversitesi adına teşekkür eder; başarılı ve yol gösterici çalışmalarınızın devamını dileriz.

Suna KAN'ın, yaşamını özetleyen film gösterisi ve fahri doktora beratının kendisine sunulmasının ardından yaptığı konuşma:

Suna KAN: Efendim bu güzel kalabalığı görmekten çok mutlu oldum. Teşekkür ederim. Bu filmi yapanlara ekibinize film ekibine başta çok teşekkür ederim çok güzel oldu.

Hem Cihatla (Cihat Aşkın) hem Cana ile (Cana Gürmen) biz yirmi sene beraber çalıştık. Böyle güzel arkadaşlarımdan, güzel kardeşlerimden güzel bir konser dinlemek beni çok mutlu etti. Çok teşekkür ederim her ikinize de. Artık Rektör Bey için, üniversite için ne diyeceğimi bilemiyorum, çok teşekkür ediyorum. Çünkü böyle çok dolaştım üniversitelerde son senelerde kemani bıraktıktan sonra daha fazla gidiyorum. Gençlerle buluşmaya gidiyorum, böylesine dolu bir topluluğa herhalde bir iki defa konuşmuşumdur. Ama genelde gençlerle toplanmak daha sık olan bir şey. Çünkü onlara diyorum ki istediğiniz soruyu sorabilirsiniz. Özel hayatımdan, sanat hayatımdan ne olursa... Çünkü ben konferans falan veremem. Bir başlangıcı var, bir orta bölümü var; bir de sonuç kısmı var. Evde hazırlasam bile ancak elime verilerse arada bir yan yan bakarak arada bir kendi konuşmalarımı katarak idare edebilirim. Ama normal bir konferans veremem ama her türlü soruya açığım. Sorun, cevabını vereceğim; yani cevapsız bırakmayacağım. Uygunsuz soru olsa bile. Ama

çok şükür, burada herkes bilinçli. Güzel bir topluluk var, gençler de var. Isparta'ya bu ilk gelişim değil, galiba üçüncü gelişim ama 60'lı yıllardan başlayarak hayatımdan bahsediyorum. Her sene Türkiye'nin bir bölgesi seçilir, belirlenirdi.

Sonunda masama mahkûm kaldım. Ama kafam işliyor konuşabiliyorum, okuduğumu anlayabiliyorum. Düşünebiliyorum hatta fazla düşünüyorum. Bazen düşüncelere takılıyorum uyumam gereken saatlerde. O onu kovalıyor... Vücudum uyuyacak,

beynim müsaade etmiyor. Ama hep güzel hatıralar. Çocukluktan başlıyor, işte burada da anlattım. Anlattığım komik hikâyeler hep doğru.

Ben çok küçük başladım keman çalmaya. O kadar klasik bir laf ki hani küçük başladım demek. Beş buçuk, altı yaşındaydım başladığımda. Kutu da şu kadar, keman şu kadar. Oyuncak diye açıp onunla oynadım. O hep ciddi bir şey oldu.

Hakikaten annem ve babama çok borçluyum, bir defa doğumumu borçluyum her şeyden önce. Ondan sonra, annem batı müziğiyle alakası olmayan bir kişiydi. Babam da aksine... Annem arada bir babam evde yokken radyo açar, şarkılar açar. Ankara radyosu... Babam gelir gelmez kapatır. Benim kulağım ona alışmasın diye.

Evet, babamla böyle başladı, yani berbere saçlarını kestirecek kadar vakit bulamazdı. Çünkü sabahtan akşama kadar çalışmazdı beni. Sabahtan akşama kadar çalışacak hali yok altı veya yedi yaşındaki bir çocuğun. Ama mesela hep benimle meşgul olurdu, gideriz dağlara bayırlara. Babam çok yürüyen bir insandı. Hep böyle hikâyeler anlatır: Gece rüyamda Paganini'yi gördüm, dedi ki "Siz beni çok alkışladınız ama Ankara'da bir kız var ohoo.. Beni çoktan geçti". Böyle bir çocukluk geçirdim.

O zamanlar parklar yok, oturduğumuz yerde sokaklarda oynuyorum ve aşağı yukarı on - on bir yaşına kadar dirseklerimin, dizlerimin yarasız olmadığı bir zamanı hatırlamıyorum. Durmadan düşerdim, her tarafım yara bere. Annem beni süslüyor, sokağa salıyor. Neyse işte bu durumlarda kemana başladık. Başlayış o başlayış... Artık çalmıyorum bir buçuk senedir, konser veremiyorum. Çünkü hastalığım ne diye soruyorlar arkadaşlarım, parmaklarımda kemikler çıkıyor. Diyorum ki nüfus kâğıdı hastalığı. Bu birinci eklemlerde. Ve uzun süre rahat evde bile çalmıyorum, çünkü basamıyorum acıyor parmaklarım. Gelmişim 81 yaşına artık bu yaştan sonrada ha-

tıralarımla yaşayabilirim rahatlıkla. Keşke çalabilseydim ama yani bugün Cihat'ın yerini almazdım, çünkü çok güzel bir konser dinlettiler. Her ikisi de hem Cana hem Cihat. Cihat'ı çocukluğundan beri tanıyorum değil mi?

Eski radyoları siz resimlerden hatırlarsınız. Kocaman bir radyo vardı, akşamları hep çalardı. Savaş yılları aslında onlar. Babam böyle karıştırdı, haber dinlemek için. Avrupa'nın çeşitli yerlerinde, o da geçer spikerlik yapıyormuş gibi: "Efendim hoş geldiniz sayın dinleyiciler. Şimdi meşhur Suna Kan kardeşiniz size bir konser verecek". Ben de çekiyorum boş telleri falan. Ondan sonra da alkışlıyorlar onlar. Sonra herkese birer şeker veya küçük çikolata; "hadi güle güle çocuklar, biz şimdi çalışacağız Suna'yla" deyip çocukları sepetlerdi gürültü yapmasınlar diye.

On iki yaşına kadar normal çalışmamı hep takip etti yani çalıştırdı. Hoca ne dersi verdiyse, hangi eseri, hangi sonatı çalışmam lazımsa. Fakat şu var ki, babam benim hiçbir zaman hocalığımı yapmadı. Çünkü baba başka, hoca başka.

İlk konserimi orkestrayla, Ankara'da radyonun büyük stüdyosunda verdim orkestrayla. Mozart'ın la majör konçertosunu çaldım. İsmet Paşa yoktu herhalde. Belki de Ankara'da yoktu bilmiyorum. Mevhibe Hanım gelmişti, büyük iki oğlu gelmişti, Ömer Beyle, Erdal Bey. Çok zayıftım ben yani karikatür gibi zayıftım, o kadar. O zamanlarda çocuklar yani benim yaşındaki

çocuklar için, savaş zamanı, iyi beslenme yok. Fazla da para yok yani ne bileyim muz meyvesini Fransa'da yedim ilk defa belki. Öyle bir çocukluktu.

Bugün hala bana soruyorlar zaman zaman: "peki, bu kadar sıkı bir çalışmaya isyan etmediniz mi çocukluğunuzda?" Yani öyle bir şey aklıma gelmezdi. Huyumda da yok. O devirde insanın annesine babasına itiraz edilmezdi. Çalmayacağım, yemeyeceğim, gitmeyeceğim. Bende öyle bir şeyler yoktu hiç. Hiç... Hem huyum da uysaldı galiba, hem korku da yoktu. Korkudan değil. Annemden babamdan hiç korkmazdım. Ama yani öyle bir kavram yoktu kafamda.

Bir hocam hariç hepsi yabancı. Beş öğretmenim oldu Ankara'da, yurtdışına gitmeden. Bir tanesi hariç hepsi yabancıydı. Ve bunların hepsi iyi icracılardı.

İşte ilk konserimde, Mozart'ın konçertosunu çaldığım konserde, hatırlıyorum. Hoca notayı verdi, dedi ki sen bunu çalış. Hava soğuk falan olduğu zaman hocalar eve gelirlerdi. Sen bunu çalış, on beş gün sonra konser var. Yani ben o konçertoyu aldım, eve gittik işte. Deşifre falan, babam başımda tabii... On beş gün sonra konser oldu. Ezbere koca bir konser... Şimdi buna şaşıyorum ben nasıl yaptım bu işi diye. Bir orkestra ile giriyorsunuz, susuyorsunuz, orkestra çalışıyor bir yerde giriyorsunuz. Yanlış girmeden etmeden... Halk önünde ne olursa olsun... Ama hiç heyecanım yoktu o zaman. Hiç heyecansızdım... Evde yiyecek bir şey vardı, onu düşünüyordum öyle. Bunu ilk defa size söylüyorum. Çünkü pasta mıydı, yoksa marul gibi bir şey miydi? O zamanlar meraklıydım bir şeyler yemeye, hala ot yemeye çok meraklıyım. Marul göbeğini saklamışım. Onu düşünüyorum. Konser bitsin de, gideyim eve onu yiyeyim diye.

Ama hiçbir zaman dahi çocuk, harika çocuk falan, ne dahi lafını, ne harika lafını hiçbir zaman kabul etmedim. Kendim için, kendi adıma konuşuyorum tabii.

Yani ben... Hamamönün'den (Ankara'nın bir semtinden) doğrudan doğruya Paris'e düşünüyorsunuz. Ne oldum delisi olur insan. Yani olabilir tabii. Sonra garantisi yok bir de. Yedi yaşındaki yahut on iki yaşındaki bir çocuğun aynı çizgide gidebileceği, ilerleyebileceği... Anlatabiliyor muyum? Yani o büyük bir risk.

Kısa bir süre sonra, yani biz gittik işte, orada duydum zaten. Değiştirdiler yasayı, bence çok iyi ettiler. Çünkü artık yani iki kişi için veya bir kişi için ve yahut üç kişi için özel bir şef olur mu? O üstün yetenekli çocukların yurtdışında eğitim görmeleri... Ve o sayede hakikaten epey çocuk gitti ve hepsi de döndü. Bir iki tanesi orada kaldı zannediyorum, ama müzikle yaşıyorlar halen.

İtalya'ya gittik. Orada bir otele gittik. Ertesi gün babam elimden tuttu konservatuvara gittik, hocanın ismi de Serrato. Babam da işte İtalyanca biliyor. Dedi ki biz Maystro Serrato'ya geldik, kızım ders alacak

dedi. Yaşlıca görevlilerden biri: Ne Serrato mu? Dört ay önce öldü, dedi. Bağır bağıra adam, ama kendisi de katılıyor gülmekten: -Nereden geldin? -Türkiye'den. -Ne? -Türkiye'den buraya Serrato için mi geldin? Öldü, dört ay önce öldü diyor. Şaşırdık kaldık, bilmiyorum. Ben nerden bileyim buradakiler de bilmiyor. Burada koca bir komisyon var, Milli Eğitim Bakanlığının beş kişilik bir komisyonu. Neyse yapacak bir şey yok tabi döndük biz. Altı ay neticede Roma'da kaldık. Maaile annem, babam, ben. Ben çatır çatır İtalyanca öğrendim. Sokakta oynuyorum işte. Arkadaşlarım var buraya da bir İtalyan kemancı bir hoca gel-

mişti, o da tanıyordu beni. Ankara'dan, işte ona da anlattık, o da şaşırıldı. O duymuş tabi Serrato'nun öldüğünü, herhalde birisi mektupla falan yazdı. Dedi ki: O zaman boş boş ne yapıyor? Gel sen, benim sınıfa gir hiç olmazsa çalışırız, arkadaşları tanırsın biraz daha. Peki dedim, ben gittim beni dördüncü sınıfa aldılar o hocanın sınıfına. Ondan altı ay sonra ben artık sokakta oynuyorum, ev sahibinin kızlarıyla torunlarıyla oyunlar oynuyorum, öğreniyorum falan. Hocam benim Hamamönü'nde gördüğüm evlerden, hatta hocalarımın evlerinden bile daha mükellef bir evde oturuyordu. Teras katında bir de orada ilk defa görüyoruz salıncaklar var ya böyle koltuklar sallanıyor terasta falan, ilk defa orada gördüm öyle bir şey. Ondan sonra biz şimdi işte gidiyoruz biraz keman çalışıyoruz. Beraber artık teker teker mi hatırlamıyorum. Ondan sonra kâğıtları büküyoruz bir de sabunlu su aşağıya... Onlar beşinci katta oturuyor, insanların üstüne balon yolluyoruz, bakıyorlar ondan sonra kaçıyoruz biz. Yani düşünün birisi çalışıyor biri de kâğıdı büküp sokaktan geçen insanların suratına kafasına balon, sabun köpüğü yolluyor.

Ondan sonra gayet iyi Fransızcası olan bir hocayla orada tanıştık biraz dinledi iyi çalışırsun ama sinek gibi çalışırsun dedi. Yani vız vız... Çünkü ağzım var dilim yok sanki. Bana bir şey soruyordu evet, hayır, peki,

böyle konuşurdum. Herhalde kemanı da o kadar çekingen olarak çalıyordum. “Biraz coş, biraz sesini duyur, kavga etmez misin sen hiç” dedi. “Etmem” dedim. “Kavga etmeden olur mu? Kemanla bile kavga edeceksin” dedi. Yani beni kendimi sakladığım kutudan çıkartmak istiyor... Bana ben gidiyorum şimdi tatile, dedi. Tabii hiç ihmal etmez onlar tatillerini falan... İki ay sonra döneceğim dedi işte şunlara, şunlara falan çalış sınav var. Konservatuvara girişte bayağı kuvvetli bir programdı. İlk bölüm var dört sene falan. Bir de üst bölüm var. Bunları çalacaksın dedi. Peki dedim. Gene bütün yaz hoca yok biz babamla çalıştık çalıştık, hazırladık. Sınava girdim ve beni yüksek bölüme aldılar. Yüksek bölüme alınınca üç sene içinde ben konservatuvarı bitirdim, diplomayı da verdiler. E ne yapı-

caksınız... On beş yaşında diploma almışım ne yapacağım yani, asıp bir şey olduğu zaman diplomayı mı göstereceğim? Kötü çalarsam bir konser de yok tabi ki de.

Neyse diploma alındı sonra toplam dokuz sene kaldım Fransa’da. İdil (Biret) daha fazla kaldı. Tabii o daha küçüktü. Konservatuvara da daha sonra girdi. İşte diplomamı, yani konservatuvardan alınımın teri ile diplomamı aldıktan sonra, hoca dedi ki; kalıyorsun. Tabii ki kalacağım, hiçbir zaman dönmeyi düşünmedim diplomayı aldıktan sonra, “uluslararası yarışmalara hazırlanacaksın” dedi. İlk İtalya’ya gittim; on altı yaşındaydım o zaman veya on beş, hatırlamıyorum. Orada birinci oldum ondan sonra da işte Münih’e gittim orada ikincilik aldım.

Benim Anadolu'da çok konserim oldu. Anadolu'da çok dolaşmamın sebebi, o zamanlar Vali, Belediye Başkanı, Milli Eğitim Bakanlığı veya öğretmenlerden istek geliyordu. Ankara'dan çıktık önce Samsun, ondan sonra Türkiye haritasını gözünüzün önüne getirin kıyılar kıyılar... Ondan sonra aşağıya iniyoruz Tatvan, Van, Hakkâri, Siirt, Diyarbakır ondan sonra çıkıyoruz Ankara'ya. Bir ay falan sürdü. Yani her gittiğiniz yerde birkaç gün kalıyorsunuz, bazı yerlerde iki konser veriyoruz.

Hayatıma çok şey kattı Anadolu konserleri. İnsanları tanımaktan oradaki dinleyicilerle konuşmaktan oraya bir şey verebilmekten...

Oda orkestrası ile yüzlerce konser yaptık ve yarısından fazlası Avrupa'da; yani iki üç defa turneye gittik yurtdışında. Yani benim hayatımda çok önemliydi; galiba 9 sene yaşatabildik. Ben bir müddet yurtdışında yaşadım, Faruk'un ölümünden sonra. Ama ben de konserlere hem kendi konserlerime hem Oda Orkestrası konserleri için döndüm. Ama on nedenden fazla yaşatamadık.

Ama o orkestranın hakikaten şimdi burada yalancı tevazuda bulunmayacağım... İyi oluşu hakikaten çok çalışmamız sayesindeydi. Çünkü konser olsun olmasın, bugün yapamazsınız öyle bir şey her gün prova yapardık biz, her gün. Hele ilk başta zordur. Mesela Adnan Saygun bizim için bir eser yazdı. "Oda orkestrası için" diye. Zor bir eserdi. Ona yirmi küsur gün prova

yaptık konserden önce ve ilk konserimizde çaldık. Ben mevsimleri çalmıştım, yani hakikaten çok kaliteli bir orkestra oldu. Ama tamamen çalışmak sayesinde... Hakikaten o orkestradan, hayatımda tabi ki bazı konserlerden kendi açımdan çok memnun kaldım, ama bu orkestranın kalitesinden de hakikaten gurur duyuyorum. Yani böyle bir şey yapmış olmaktan.

Süleyman Demirel beni konser vermek üzere Belgrad'a götürdü. Cumhurbaşkanı değildi. Nazmiye Hanım da vardı... Oraya gittik. Otelde kalıyoruz işte yahut misafir-

hanede falan kalıyoruz. Süleyman Bey'in tabi toplantıları var, sefarette falan... Gelir gelmez; Nazmiye nasılsın? İyi misin? ... Hasta falan olmasın diye nasıl düşküdü.

Beni en çok etkileyen besteci Mozart... Beethoven'ı da tabii ki seviyorum. Keman eserlerini tabii ki seviyorum. Ama bir tane söyleyeceksin ve yarın öleceksin dersiniz Mozart... Deha işte onlar... Size cennetin kapılarını açıyor, üç notayla...

Dünyada ne oluyor ne bitiyor, yani her şeyden biraz hiç olmazsa haberdar olmak lazım. Her meslek için söz konusu bu. Mühendis sabahtan akşama kadar yahut mimar sabahtan akşama kadar çizmiyor herhalde. Müzikle de ilgileniyorlar, tiyatroya da gidiyorlar. Okuyorlar da...

Bir defa okumak çok önemli, dünyadan haberdar olmak lazım, yalnız kendi mesleğinize hele ki kemancıysanız kemanın içine kapanıp kalırsanız mahkûm oluyorsunuz.

Çünkü mesela barok bir şey çaldığınız zaman birazcık haberiniz olmalı, o devirde mimaride ne oluyor resimde ne oluyor... Yani ne kadar yetiştirdim kendimi bilmiyorum ama... Biraz önce bahsettiğim her şeyden biraz da olsa haberdar olmayı düstur edindim kendime... Mesela sinemaya da giderim, tiyatroya da giderim. Modayı da takip ederim. Dedikodu bile yaparım. Yani yaşamın içinde ne varsa yapmak istiyorum. Çünkü o insanı hakikaten zenginleştiriyor.

Son söz olarak, gençlere birkaç bir şey söyleyeyim... Estetikten ayrılmamak lazım... Her şeyin estetiği... Edebiyatın estetiği, resmin estetiği, müziğin estetiği... Yani gençlere iki tavsiyem var. Bir kendi açımdan konuşuyorum, yani kendi mesleğimden konuşuyorum. Sevseler de sevmeseler de inatla dört beş konsere gitmeleri. Yani çok sesli müziğe alışmak için onun yokluğunu hissetmek için ilerde... İster ev hayatında, ister okul hayatında, ister şehir hayatında. Bunlar önemli şeyler. Bir de ikinci önemli şey olarak, okumak. Okumak ve başta kendi ülkesi olmak üzere dünyada neler oluyor bitiyor farkında olmak. Kendi mesleğinde kapalı kalmamak... Bir mimar veyahut bir mühendis durmadan, yalnız çizgilerle meşgul olursa... Sağda solda ne yapılır onunla meşgulse... Ve güzel sanatların diğer kollarından bihaberse yazık... Bir eksiklik olur. Böyle yani... Bir defa çok okumak lazım... Yaşadıkları şehirde konsere, tiyatroya, sinemaya her şeyle meşgul olmalı. Yani gitmek ve güzeli görmek ve ondan faydalanmak lazım...

Mesela bir ara bana lise öğrencileri geliyordu. Belki hocaları ödev veriyordu. Gidin bir müzisyenle konuşun... Bir de ödev getirin yazıya dökerek konuştuğunuzu diye, yollanmış öğrenciler gelirdi. Ne tavsiye edersiniz, konsere gidiyor musunuz, derim... Hayır, çünkü anlamıyoruz... Anlamak diye bir şey yok, alışmak diye bir şey var diyorum ben her zaman. Hakikaten...

Yani ben öyle insanlar tanıyorum ki Faruk Güvenç, ilk sene, altmışlı yıllarda... Önce Amerikan Kültür Merkezinde ondan sonra çeşitli başka yerlerde plak konserleri yapardı... Ve oraya gençler gelirdi. Ve o plak konserlerinin her birinin bir hikâyesi vardı. O zamandan, hala bugün ihtiyarlamış, ak saçlı hanımlar ve beyler konsere geliyorlar. Muntazam konser dinleyicisi oluyor. Yani alışmak var. İyi bir yemek yerseniz, iyi yapılmış bir yemeği seversiniz, değil mi? Yapabilir misiniz o yemeği, yapamazsınız. Ama tadını biliyorsunuz ve zevk alıyorsunuz yerken...

Müzik de öyle bir şey, yani alışmak var...

Filmde de epey konuşmuşum. Çok da güzel olmuş tebrik ederim o ekibi. Benim bile unuttuğum şeyleri hatırladım. Burada birkaç kişiyi gördüm, esas röportajı yapan beyefendi evet bir el sallayın. Ve Levent Bey (Yüksel). Tekrar hepimize geldiğiniz için bu güzel kalabalık topluluğa teşekkür ederim.

Çok da güzel bir cüppe giydirdiniz bana... Mademki öğrenciyim, o zaman bu güzel şehri fırsatım oldukça ziyaret edeceğim. Çok iyi dostlar edindim burada.

Çok teşekkür ederim, sağ olun. İyi ki dinleyiciler de var. Sevenler var. Bugün güzel bir salon vardı, dolu bir salon vardı ama konser salonlarının daha da dolu olmasını biz ümit ediyoruz.

Devlet Sanatçısı / Keman Virtüözü Suna Kan

İlham veren üniversite

Suna KAN

1936 yılında Adana'da doğmuştur. Keman öğrenmeye beş yaşında Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'nda Viyola sanatçısı olan babası Nuri Kan ile başlamıştır. 1948 yılında adına çıkartılan yasa kapsamında eğitim için yurt dışına gönderilmiş ve 1952 yılında Paris Konservatuarının Keman Yüksek Bölümünü birincilik ödülüyle bitirmiştir. Yurt dışındaki müzik eğitiminin ardından, dünyada saygın pek çok müzik etkinliğinde ve uluslararası birçok yarışmada ülkemizi başarı ile temsil etmiştir. 1971 yılında Devlet Sanatçılığı unvanı alan ilk kadın sanatçımızdır. Dünya çapında sayılı keman virtüözleri arasında gösterilen, Türk ve Dünya Müzik Tarihi'ne adını altın harflerle yazdıran SUNA KAN, Türkiye'de ve dünyada tüm keman icracılarının sanat ve eğitim yaşantılarında önemli bir yere sahiptir.

**SÜLEYMAN
DEMİREL
ÜNİVERSİTESİ**

Süleyman Demirel Üniversitesi **Kurumsal İletişim Merkezi** / Mart 2019

www.sdu.edu.tr

[sduniversitesi](https://www.facebook.com/sduniversitesi)

[@sd_universitesi](https://twitter.com/sd_universitesi)

ISBN: 978-605-9454-34-6